

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. III. De anno probationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

ciali; quippe qui nec citatus fuit. nam omnium iudiciorum principium est citatio. §. omnium. Inst. de pœna tem. lit. sine qua, & litis contestatione non potest cenferi, aut subsistere iudicium. c. nunc. X. de litis contest. & quamquam in iudicijs summarijs, vt sunt regulariũ, litis contestatio non fit omnino necessaria; tamen nunquam citatio, defensio, probatio, similiaque omitti possunt. clem. sepe. de verb. signif. vers. non sic tamen. sed neque potuisset Inter-Nuntius inter illos aliud quàm ius dicere, & sententiam petitis conformem dare. d. clem. sepe de verb. significat. eoque non aliquem constituere pro aliquot conuentibus vicarium. tum quia nemo id petere poterat: nemo sine autoritate Apostolica diuidere prouinciam. tot. dist. 101. quod & inhiuit Nicol. IV. quoad prouincias regulares. Rodrigues quast. regular. tom. 1. q. 23. ar. 8.

Denique esto constitui poterit ab Inter-Nuntio Vicarius aliquot conuentuum; cum iurisdictione quasi Episcopali: quam exigit illa administratio: cum nec legatus ex vi officij habeat collationem beneficiorum, quamuis simplicium; c. officij de off. leg. in 6. tamen mansisset illud officium, seu beneficium manuale ad nutum Superioris reuocabile. c. monach. c. cum ad monasterium de Stat. monach. neque officij vel beneficij naturam mutat, quod alter sic contulerit. clem. vn. verb. premissa. de supplend. negl. pralat. vbi gloss. in verb. reuocari. quia eodem iure, quo primarius collator, censetur conferre. ibid. in verb. negligentiam super hoc suppleant eorundem. Sanchez in precept. 1a lib. 7. c. 29. n. 133.

Possit autem in hoc Ordine Generalem quoscumque in officijs constitutos reuocare, seu absolueret, præter Prouinciales; decusum est in illius constitutionibus, & consonat Trid. de regular. s. 25. c. 2. vide Dianam tract. de dubijs regu-

larium. ref. 117.

Reuocasse autem, liquet eo ipso; quod etiam d. Vicarium iusserit obedire Prouinciali, propter repugnantiam, qua & subesse Vicarius non potest, & non debere obedire. l. vbi repugnantia. D. de reg. iur. vt liquet rubrica de maioritate & obedientia. à qua nec eximi potuit, vetante constitutione Urbani VIII. in c. posteralia. 1626.

Neque obstat appellatum esse à Generali ad S. Congregationem Regularium: tum quod appellatio friuola non excusat ab obedientia. c. cum parati. 19. X. de appell. & reiecta sit ab eo appellatio tanquam friuola. ytpote sine causa legitima ab ijs interposita, qui non grauantur iniuste. Porcel. v. appellare. post plures, neque patet hæcenus introductam, aut admissam esse à Congregatione appellationem postanum & amplius, neque sola his aufert Superiori iurisdictionem. nonne. 8. q. 4. c. olim. 26. X. de accus. neque appellatio, quamuis legitima, in alia causa iurisdictionem. c. 6. c. proposuit. X. de appell. l. vn. D. Apud eum à quo pronocant.

Sed neque hæc lis, neque appellatio facit ad præsentem calum vbi consensu opus est Generalis seu Prouincialis. qui non solum posituè hinc non adest; sed in contrarium expressus dissensus; cum clausula, quod si qui reciperentur ad habitum, vel professionem, omnia gesta pro irritis haberet. prout eam clausulam adijcere potest is, cuius est monasterio, aut Ordini incorporare. vide Sanchez in Precept. l. 5. c. 4. §. 71.

RESPONSVM III.

De anno probationis.

Contendit Petrus professorem suam in Ordine Minorum esse nullam, ex decreto c. 15. s. 25. de regular. Concil. Trid. in verb.

24.
Et vt potuerit, mansit tamen ille ad nutum reuocabilis.

1.
Annus
probatio-
nis ad vali-
dam pro-
fessionē, &
replea pro-
batio facta
requiritur.

verb. nec qui minori tempore, quàm per
annum post susceptum habitum in pro-
batione steterit, ad professionem ad-
mittatur: professio autem antea facta
si nulla, nullamque inducat obligatio-
nem. &c. se autem ait non ita in
probatione stetisse: sed nomine
tenus tantum probatum fuisse,
cùm verba intelligenda sint cum
effe. u. l. 4. §. condemnatum. D. de re
iudic. eo que qui doret. l. si pro pa-
tre. §. versum. D. de in rem. verso. in
verb. versum autem sic intelligimus, ut
doret versum. c. nam & ego. X. de verb.
sign. Tusi. Verba intelligenda cum effect.
concl. 90. & effectus à causa regulatur.
& attenditur potius quàm verba. concl.
49. & 50. & perseverantia requiritur,
ut effectum producat. concl. 315. & Pe-
nisse non videtur qui non stetit. concl.
75. c. postquam. c. cipientes. vbi gloss.
in v. comparare. de elect. in 6. non so-
lum ut quis veniat, sed etiam ex sui
mente: xigit, quod usque ad finem ne-
gocium prosequatur. Sed & perseve-
rantem huiusmodi probationem
finis d. c. 17. exigit, cùm & pro-
batio spatij annalis inducta sit tam
in subsidium fragilitatis humanæ,
quàm ut novitius asperitates Or-
dinis, & monasterium mores illius
valeat experiri. quod utrumque
diligenter est obseruandum. ita c.
ad apostolicam. X. de regular. quare
& D. Benedictus in regula. c. 58. iu-
bet novitijs prædici, & prædicari
omnia dura, & aspera: & regulam
pluries prælegi. qualia & habent
Institutiones, quas Clemens VIII.
pro novitijs præscripsit. §. prou-
deant. & §. curam adhibeant. apud
Quarantam in sum. v. monasteria. &
Concilium Trid. de regular. c. 1. exi-
miè mandat, ut regulares dirigantur
imprimis ad ea, quæ ad suæ
professionis perfectionem perti-
nent, ac si quæ alia sunt alicuius
regulæ, & Ordinis peculiarioria vo-
ta, & præcepta obseruanda, ut est
in Ordine Minorum perpetua
à carnibus ex voto abstinentia. Vi-
de de necessaria novitiorum pro-
batione Hastenium *disquis. monast.*

lib. 4. tract. 3. ubi dicitur
Ait ergo Petrus non aspera &
dura satis sibi fuisse prædicta, sed
ita blandè se & molliter habitum,
vt prædictum non fuerit peculiaris
re votum de abstinentia ab omni
cibo non quadragesimali, & per
septem menses in novitiu agry-
tantem, & carnis vsum fuisse,
adeo vt tempore professionis in-
tenderit expressè ad huiusmodi
abstinentiam non obligari ex vo-
to, & sub peccato mortali, sed tan-
tùm quasi ex regula & constitu-
tionibus Ordinis, quæ nec sic li-
gent, & super quibus facilè dif-
penfetur.

Ait insuper annum probatio-
nis debere esse continuum c. 1. de
regular. in 6. in v. per totum sequentem
annum: etiam ex decreto Concilij
d. c. 15. in verb. per annum in proba-
tione steterit: qui enim interruptit,
non censetur stare. diximus in Con-
sult. can. h. r. cons. 18. idque satis
est receptum: sed, quomodo an-
nus interrupti censetur, paulò
magis controuersum. Contendit
Petrus interruptionem accidisse
ex eo, quod, cùm monasterium
peste contigerit esse infectum,
educi fuerint in pagum vicinum,
& domum sæcularem novitij: vbi,
etsi sub Superiore, erant tamen
immixti sæcularibus, neque ex-
actè exercitia monastica seruabant:
& ipse ad monasterium reuersus,
ex cibis quadragesimalibus, quos
stomachus eius non ferat, incidit
in septimestrem morbum: ex
quo ita decubuit, vt nec asperi-
tatem habitus probaret: tamen
continua habitus delatio essentia-
liter requiratur ad probationem:
Mirand. in Man. pralat. q. 22. ar. 6.
Sanchez in decal. l. 5. c. 4. n. 29. Tam-
burin. de iur. abbatiss. d. 4. q. 7. quam-
quam neque sæculari vteretur,
nec abstinentiæ quadragesimalis
probaret austeritatem, vt quam-
uis nec in Superiore, nec in ipso
culpa fuerit, reuera tamen defue-
rit realis probatio duritiei Ordi-
nis.

2.
Continua
etiam.

M 4 nis.

nis. præsertim deducta ex spatio annali tam mora vnius aut amplius mensis pestifuge mansionis; quàm morbi septimestris, qui solus maiorem partem anni abstulit. vt, si à maiori parte defumatur denominatio, dici non possit per annum *fuisse in probatione*: eaque imprimis continua. cum & ipsa continuatio pars maxima sit austeritatis. *vt re. tte Siluester in Sum. v. religio 50. vbi hæc habet; sicut patet quod is qui diffi- cultur ieiunare quadragesima dies, facile ieiunaret eos, si inter diem & diem interponeret aliam diem refectiois, vel plures: tum quia sextus dicendo indefi- nitè austeritates, omnes vniuersaliter comprehendit. vt not. per Dyn. de reg. iur. in Rub. & facit de decimis c. ad audientiam, accedit quod morbus mox à professione illum iterum inuasit, iudicio medici ex cibis quadragesimalibus. vt morbus ei semper sit timendus, & vitæ periculum, vt ait. ex his infert Petrus se professum esse antequàm stetit in probatione per annum; & quidem integrum, eoquæ nulliter.*

Et quidem mansionem extra monasteriũ naturã suã non obesse nouitiati constat ex c. *insinuante. X. qui clericici vel vouent.* sed c. 1. de regular. in d. exigit intra monasterium: in *Ver. qui per totum annum in monasterio permanserit.* tamen ex iusta causa moram extra monasteriũ factam non interrumpere nouitiatum, si modò non longa sit, & facta ex Superioris assensu; satis receptum est. *L. Miranda in Man. prælat. q. 22. ar. 5. & 4. aliq̃ue passim.* vt morbum etiam exigui temporis non interrumpere, satis ratio probat, & praxis vniuersalis.

Verùm hæc circumstantiæ morbi septimestris, & mansionis pestifugæ extra monasterium simul in vnum annum concurrentes, tantam lacunam faciunt, vt vix tertia pars remaneat re ipsa probandæ austeritati; & disciplinæ monasticæ. vt sanè non desit iustæ

species querelæ. eaque ex causa in Ordine Minorum refert Miranda *d. q. 22. ar. 3. statutum;* vt præter casum translationis, non computetur tempus, quo nouitij ante exitum in probatione steterint, sed post reditum annus probationis incipiat.

Iustæ ergo species querelæ hic subest. sed an species tantum? & Miranda quidem *d. ar. 5. ex ser- uentia, vt ait, omnium, religioſum qui in infirmaria monastica, vel hospitali, sub obedientia Superioris egerit, ægrotans ad menses quamuis decem, in fine eiusdem anni reætè, ac valide profiteri; & satis esse sub obedientia experiri vniuersaliter asperitatis Ordinis, non singularum requiri experientiam, quæ eadem tradit Sanchez in Decalog. l. 5. c. 4. n. 28 & 32. vbi in terminis docet in Ordine Minorum nouitium toto anno ægrotum, eoquæ carnibus & lacticijs contentem valide tamen profiteri ad finem eiusdem anni.* quod verum fuisse ante Concilium Trid. non dubito, cum liceret experientiæ renuntiare; & renuntiare censeretur ipso facto profitens. *d. c. ad ap. l. de regu.* sed id cum hodie non liceat, *L. Miranda in Manual. prælat. q. 22. ar. 7. Sanchez in Decalog. l. 5. c. 4. n. 29. Tamburin. de Iur. Abbatiss. d. 4. c. 7.* vtique nec expressè nec tacitè lapsus anni præueniendo; vt in *d. c. ad apostol. & Tridentinum* nunc requirat, vt in probatione steterit per annum nouitius; & noster per septem menses ante professionem, & rursus post passus sit morbum reciduum: vt fonticus dicit, & impedimento esse videatur, *maxime gem, morbus fonticus. D. de voti. signifi. l. questum. D. de re ind. l. fu. D. de adili. edict. Sanchez in Decal. l. 4. c. 16. n. 36. 7. 38. l. 4. c. 45. n. 41.* deesse non parum probationi videri potest: & si Medicorum iudicio stomachus incurabilis iudicetur, impedimentum, quod in Ordine Minorum, ob quartum vortum

votum ciborum quadragesimaliū, essentialē cenſetur, videbitur, neque ſufficiſſe probationem ſub ſolo nomine obedientiæ, ſine reali tam grauium aliſque Ordinibus ignotarum auſeritatum experientia. Si dicas in gratiam Ordinis illud impedimentum cenſeri, ſciuiſſe Superiorem, admiſiſſe tamen ad profeſſionem; eoſque diſpenſaſſe: quarendum erit, an verè pro tali habuerit, verè ac poſitiuè intenderit diſpenſare; eamque facultatem habuerit: alioquin ſeriùs id nunc fieret: cùm interim vxorem duxerit, vt iam diſpenſari, aut validari aſtus ante geſtus nequeat, aut ius vxori interim quaſitum auferri, ſeu matrimonium irritari. quod poſt conſummationem non minùs indiſſolubile eſt, quàm religionis votum.

Cæterum extra caſum morbi fontici, ſeu impedimenti huiusmodi, ob ſolam non experientiam huiusmodi continuæ abſtinentiæ, non auſim nullitatis damnare talem profeſſionem, cùm in caſu longioris abſentiæ, & in curia manſionis, etiam poſt Concilium Trid. Sacra Cong. cenſuerit valere profeſſionem. apud Nauar. de regular. conſ. 32. n. 5. aitque is nullum Doctorem docere contrarium, nec aunderet, inquit, vt puto: ergo non eſt abſque vlla lege dicendum quod teneatur experiri omnes auſeritates in ſpecie: ſed dici poſſet d. c. 15. legem eſſe nouam, que nullitatem nouam inducat, ob conſiderationem multorum apoſtatarum, qui ſi debite ante Trid. fuiſſent probati, fortè non apoſtataſſent, ſed etſi non omnino omnes auſeritates nouitius teneatur experiri; at neque nullas poteſt: & præcipuè eam quæ tam ſingulari voto præſcribitur. conſideratis etiam ijs, quæ ſuprà deducta ſunt, quæ vt puto eſſe non contemenda, non tamè, vt dixi, auſim certò à Nauarro diſſentire, donec S. Cong. etiam noſtri caſus factò examine aliter declararit.

Necſariam porro, quam diximus, inſtructionem, nouitio datam non eſſe, reiiciendum eſt vt non veriſimile e. quod nos. X. de præſumpt. vel ante propositam non fuiſſe votum formulam, vel ignorare illum cùm proſiteretur conditionem Ordinis. l. qui cum alio. D. de reg. iur. præſertim quod peculiariter author Ordinis ſuos quæto voto obſtrinxerit abſtinentiæ quadrageſimalis, cuius vitam ei prælectam non fuiſſe credibile non eſt, & vel in ipſo officio illius in Breuiario Rom. refertur, vt ſuſpecta ſit talis allegatio. c. ubi. X. qui matr. accus. quare neque ad iuramentum ignorantia recipiendus videtur. c. Vidua. X. de regul. quod fortè aliàs obtinet. d. c. vlt. Nauar. de regul. conſ. 42. eò quòd hic obſtet ei iuris præſumptio. c. vlt. §. ſin. X. de iur. iur. c. per tuas. X. de probat. c. tua nos. X. de ſponſal. Menoch. de præſumpt. l. 1. q. 77. & testimonia eorum, qui cum illo nouitij fuerunt, qui & de morbo, ſed non fontico; & manſione extra monaſteriu, ſed de licentia & ſub obedientia Superioris teſtantur. vt nec hîc colluſio vlla reperiri, nec argumentum e. ſuper eo. X. de eo qui cognouit conſang. vxor. locum habere poſſit. & porro vlt. ſola votorum formula conſueta, iuxta quam edidit profeſſionem, huiusmodi allegationem excludit.

Nam etſi certum ſit ad votum requiri conſenſum, & Petrus neget ſe vouentem conſenſiſſe in obligationem ſub mortali; tamen non defuit conſenſus in votum ipſum, & cauſam: etiamſi effectum totum non intenderit. an id ſufficiat vide Sanchez in decalogum. l. 4. c. 1. n. 18. & multis ſeqq. c. 2. n. 18. & ſeqq. de mat. l. 1. d. 9. & porro quæ allegatur intentio, in foro externo ſine plena probatione, quæ non eſt poſſibilis, d. c. tua nos, recipi non poteſt. d. c. vidua. præſertim cùm nec vlla proteſtatio priuata, aut declaratio ſuper intentione

tentione verbis professionis, & regula contraria, & emissa ab eo fuerit.

RESPONSVM. IV.

De corrupta professa, in abbatisam electa.

1.
Corrupta
quæ virgo
putabatur,
validè est
professa,
neque iam
dimitten-
da.

Quod si me virginem emere putarim cum esset mulier, emptio non valebit, inquit Vlpian. in l. alioquin. D. de contrabend. empt. si ei nuptias, quamvis iuratus, promisi, quam virginem putavi, si deprehenditur corrupta, non teneor ducere. Less. de iust. lib. 2. c. 18. dub. 10. n. 72. c. 42. dub. 4. n. 22. sic per ædilitium edictum in multis redhibitioni locus est, præsertim quoad conscientiam vitij, si deceptus voluerit. Less. c. 17. d. 5. n. 33. adeo ut & religionem fraudulenter professus, ob vitium suppressum eijci possit. idem c. 41. de stat. rel. d. 7. n. 62. nihilominus dicendum est, corruptam, quæ putabatur virgo, professam, quamvis vitio cognito non fuisset admissa, validè esse professam, sicut matrimonium cum corrupta initum, quæ putabatur virgo, validum est, nec dimitti potest, quia huiusmodi qualitatibus ignorantia non tollit consensum circa substantiam actus. qui nec est solubilis ex voluntate partium: nec factus conditionalis ex eo, quod quis ita sit affectus, quod si vitium sciret, coniugium carnale, aut spirituale non admitteret. neque enim influit ea affectio in actum admissionis, sed concomitanter tantum se habet. non poterit ergo sic professa eijci, quia iam non præstat impedimentum religioni.

2.
An in ab-
batisam
eligi pos-
sit?

Sed an corrupta eligi in Abbatisam, seu illa electioni consentire possit? agimus autem de illa, cuius vitium occultum est, eaque corruptione, quæ carnis integri-

tatem tollit. nam & voluntariam pollutionem passa, manente carnis integritate, consecrari potest consecratione virginum. Less. de iust. lib. 4. c. 2. d. 16. n. 120. Questionem nostram tractant Paulinus Berti. in prax. crim. reg. tit. 4. de vi. r. c. 13. n. 3. Em. Rod. quasi. reg. t. 1. q. 64. ar. 4. t. 2. q. 55. ar. 3. Miranda in Man. pral. de mon. q. 7. ar. 6. Bonacina de mat. q. 4. punct. 17. n. 4. 5. 6. Sanchez lib. 5. in decal. c. 5. n. 21. 22. Diana tract. 2. de dub. reg. res. 99. Barbof. de potest. episc. p. 3. de leg. 100. n. 14. & de iure eccl. lib. 1. c. 45. n. 24. Portel. v. Abbatisa, vbi quærit de vidua, & ait se habere scriptum Suares, dicentis neque esse de iure diuino, neque naturali, neque ecclesiastico, quod Abbatisa sit virgo. citaturque apud illos alij.

Nihilominus communiter crediti solet Abbatisam debere esse virginem. ex c. iuuenclus. 20. q. 1. vbi iuuenclus fieri Abbatisa prohibetur: nullam nisi scægenarum, inquit, virginem velari permittitur, cuius ratio à glossa traditur, id est, quod aliàs ad virginitatem adhortari non possit. c. vna. dist. 26. ite- rum gloss. in c. quomodo virginum ad verbum eligatur. 31. q. 2. Insuper, in c. si quis omnem. 1. quæst. 7. Maria quæ peccatrix fuerat, dicitur inter diaconissas non esse relata. denique c. si Paulus 32. q. 5. vbi Hieronymus virginibus, quæ membra Christi prostituerunt, applicat illud Isaia 47. descende, sede in terra virgo filia Babylonis. vnde & corruptas descendere potius, & in puluere sedere, quam inter Abbatisas assumi debere, vt nec inter diaconissas, videtur dicendum. denique & ipsa virginum velatio, seu consecratio virginitatem extingit. vt Leo 1. statuit ne monacha benedictum capitis velamen recipiat, nisi quadragesima annorum virginitatem probasset. ita Breviarium Rom. super eaque interrogatur consecranda: adeoque & eandem merito exiget dignitas